

27. STĀSTI MANIM, DAUGAVIŅA!¹

Melodija V 345, 18
Teksts V 345, 18 un 9

Mierīgi

Stā-sti ma-nim, Dauga-vi-ņa, Gauja, jel ne-cie-ti klus!
Kur aug ma-na lī-ga-vi-ņa, Vai tā drīz jau lie-la būs?

Tra-di-ral-lā, tra-di-ral-lā, Vai tā drīz jau lie-la būs?

1. Stāsti manim, Daugaviņa,
Gauja, jel necieti klus!
Kur aug mana līgaviņa,
Vai tā drīz jau liela būs?

Piedziedājums.

Tradirallā, tradirallā,
Vai tā drīz jau liela būs?

2. Daugav', balta putodama,
Oša laivu vizināj'.
Meitiņ', laivā sēdēdama,
Vainadziņu darināj'.

Piedziedājums.

3. Gaujas malā, klusā lejā
Sarkanbaltas rozēs zied.
Tur meitiņa košā seja
Līgodama cauri iet.

Piedziedājums.

4. [Nu ardievu] daugaviete,
Oša laivā sēdēdam!
Pini kroņus, gaujmaliete,
Puķes klēpī nesādam!

Piedziedājums.

5. Man pašami Laimes māte
Līgaviņu audzināj'.
Lauku māte, Mežu māte
Tai pūriņu darināj'.

Piedziedājums.

¹ Vēl sastopami nosaukumi «Daugaviņa», «Kur aug mana līgaviņa?», «Maza, maza meitenīte».

I SAKUMA STĀVOKLIS

Rotaļnieki stāv dārziņā. Viens vai vairāki dalībnieki nostājas dārziņa vidū (71. att.).

I NORISE DIVOS GĀJIENOS

(Z 1960, 233; K 1960, 597)

Pirmais gājiens

1. pants. Rotaļnieki dārziņā iet dejas ceļa virzienā. Divi līdz četri pāri, kas atrodas dārziņa vidū, iet dejas ceļam pretējā virzienā. Pāra meita ietveras puiša labajā elkonī.

Otrais gājiens

Piedziedājums. Vidējie rotaļnieki izraugās partnerus no dārziņa un, dziedot piedziedājuma *1. rindu*, griežas ar tiem labajos elkoņos, bet, dziedot *2. rindu*, — kreisajos elkoņos. Griežoties rotaļniekiem malējās rokas brīvi nolaistas gar sāniem.

Piedziedājuma beigās uzlūgtie partneri paliek vidū, bet rotaļnieki, kas tos uzlūguši, nostājas dārziņā.

o Dziedot nākošos pantus, rotaļas dalībnieki atkārto pirmo un otro gājienu. Rotaļnieki dārziņā var mainīt virzienu.

Varianti

Vidū nostājas nenoteikts skaits dalībnieku (K 1960, 597).

Vidū nostājas viens dalībnieks (K 1960, 4334).

Neierobežotam pāru skaitam

II SAKUMA STĀVOKLIS

Rotaļnieki pa pāriem nostājas dārziņā (70. att.) vai aplī (75. un 77. att.).

II 1. NORISE DIVOS GĀJIENOS

(V 345, 9 un 18; 1959, 19; K 1960, 512; V — 13; L — 2; K — 3)

Pirmais gājiens

1. pants. Dziedot 1.—2. rindu, rotaļnieki dārziņā iet dejas ceļa virzienā, bet, dziedot 3.—4. rindu, tie dodas dejas ceļam pretējā virzienā.

Otrais gājiens

Piedziedājums (atkārto pēc vajadzības). Partneri pagriežas viens pret otru — puisis ar seju dejas ceļa virzienā, meita — dejas ceļam pretējā virzienā (121. att.). Rotaļnieki, satvērušies vispirms labajos elkoņos, izpilda elkoņu viju tik ilgi, līdz satiekas partneri, kas bija vienā pāri rotaļas sākumā. Satikušies un satvērušies labajos elkoņos, partneri griežas uz vietas apkārt līdz piedziedājuma beigām.

o Dziedot nākošos pantus, rotaļnieki atkārto pirmo un otro gājienu.

Varianti

Rotaļnieki izpilda trīsoli (V, L) vai valša trīsoli (L 1950, 7360 un 4481), vai arī citus ritmam atbilstošus soļus — divus ātrus un divus lēnus soļus (V 1959, 19).

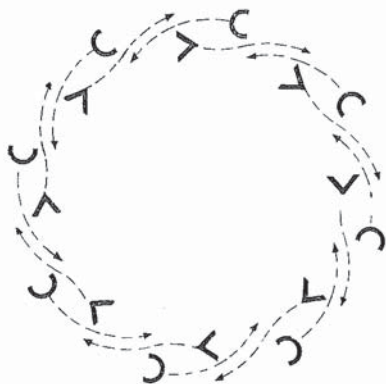
Visu rotaļas laiku dalībnieki, satveroties rokās, izpilda tikai saistīto viju. Puiši iet dejas ceļam pretējā virzienā, meitas — dejas ceļa virzienā (185. att.). Viju sākot, rotaļnieki vispirms satveras kreisajās rokās. Rotaļu iesāk palēnām, tad arvien paātrina tempu, līdz beidzot soļi kļūst pavisam strauji (V LTMM IV, 11. lpp.; PJRd 8. lpp.; V 116, 25571).

Sākot jaunu pantu, rotaļnieki dārziņā maina virzienu (V 1960, 2343).

Pirmais gājiens

Rotaļas dalībnieki dārziņā iet dejas ceļa virzienā (V — 6) un šūpo sadotās rokas uz dārziņa centru un uz āru (V 1960, 73).

Rotaļnieki dārziņā iet dejas ceļam pretējā virzienā (V 207, 792).

185. att.

Dalībnieki iet aplī kolonā pa vienam (75. att.) dejas ceļa virzienā (K 1960, 4292; V 1960, 171 un 2342).

Rotaļnieki iet pāru kolonā aplī (77. att.) dejas ceļa virzienā (L 1950, 680).

Pāra meita nostājas pie pāra puīša kreisā pleca (V 1960, 2342; V — 3).

Otrais gājiens

Elkoņu viju izpilda, dziedot piedziedājumu divas reizes. Pāri, kas piedziedājuma beigās griežas, satvērušies elkoņu satvērienā vai sadevušies rokās, nostājas dārziņā, lai sāktu pirmo gājienu (Z 1955, 17024; V 1960, 2340 un 2341; Z — 2; V — 4).

Elkoņu viju rotaļnieki sāk, satvērušies kreisajos elkoņos (V 1960, 2342).

Rotaļnieki ar katru pretimnācēju apgriežas, satvērušies elkoņu satvērienā, vienu reizi apkārt, t. i., dejo dubulto elkoņu viju (V — 5) un apdejo apkārt veselu apli, līdz nonāk atpakaļ tajā vietā, kur tie atradās otrā gājiena sākumā (V 1960, 73; K 1960, 597).

Rotaļas dalībnieki izpilda viju, sadodot zoda augstumā paceltas rokas, vispirms labo un tad kreiso, vijas sasveicināšanās satvērienā (K 1955, 208; 1960, 4292; V 1960, 2343; V — 6; L — 3; Z — 4; K — 4) vai vidukļa augstumā paceltas rokas parastajā sasveicināšanās satvērienā (L 1950, 4481; L — 2; V — 3; Z — 2). Katrs rotaļnieks, saticis savu sākotnējo partneri un satvēries ar to rokās, griežas apkārt līdz piedziedājuma beigām (V 279, 1688; V — 3). Dažkārt partneri griežas apkārt, satvērušies elkoņu satvērienā (Z 1955, 175; Z — 3).

Dalībnieki, satveroties vijas sasveicināšanās vai parastajā sasveicināšanās satvērienā, izpilda dubulto viju, t. i., apgriežas ar katru pretimnācēju vienu reizi apkārt (V 1960, 160; V — 3).

Vijā puīši iet dejas ceļam pretējā virzienā, meitas — dejas ceļa virzienā, kā parādīts 185. attēlā (L 1950, 680; V 1960, 2342; V — 3).

Rotaļnieki izpilda nesaistīto viju teciņu solī. Rokas brīvi paceltas nedaudz zemāk par krūšu augstumu un saliektas pret krūtīm (Z 1955, 17005; K — 2).

Nesaistītajā vijā turpina iet tik ilgi, līdz rotaļnieki nonāk tajās vietās, kur tie atradās, sākot viju (K 1960, 585).

II 2. NORISE DIVOS GĀJIENOS

(Z 1960, 215; V — 1)

Pirmais gājiens

1. pants. Rotaļnieki dārziņā iet dejas ceļa virzienā vai arī dejas ceļam pretējā virzienā.

Otrais gājiens

Piedziedājums. Partneri griežas divas reizes labajos un divas reizes kreisajos elkoņos, t. i., sākot jaunu piedziedājuma rindu, maina elkoņu satvērienu.

o Dziedot nākošos pantus, rotaļas dalībnieki atkārtο pirmo un otro gājienu.

V a r i a n t i

Pirmais gājiens

Rotaļas dalībnieki dārziņā, dziedot pirmās divas rindas, gājiena soļiem iet dejas ceļa virzienā, bet, dziedot pēdējās divas rindas, dodas dejas ceļam pretējā virzienā (V 1960, 2344).

Otrais gājiens

Partneri, dziedot piedziedājumu pirmo reizi, teciņu solī griežas labajos elkoņos, bet, dziedot otro reizi, — kreisajos elkoņos (V 1960, 2344).

II 3. NORISE ASTOŅOS GĀJIENOS

(V 1912, 350)

Dzied četrus pantus

Pirmais gājiens

1. pants. Rotaļnieki dārziņā iet dejas ceļa virzienā.

Otrais gājiens

Piedziedājums. Dziedot 1. rindu, rotaļas dalībnieki dārziņā iet dejas ceļa virzienā un šūpo sadotās rokas uz centru un uz āru, bet, dziedot 2. rindu, minēto darbību izpilda, ejot dejas ceļam pretējā virzienā.

Trešais gājiens

2. pants. Rotaļnieki dārziņā iet dejas ceļa virzienā.

Ceturtais gājiens

Piedziedājums (atkārto pēc vajadzības). Rotaļnieki izpilda dubulto elkoņu viju. Meitas iet dejas ceļam pretējā virzienā, bet puisi stāv uz vietas. Viju beidz, kad satiekas partneri, kas bija vienā pāri pirmajā gājienā.

Piektais gājiens

3. pants. Rotaļas dalībnieki dārziņā iet dejas ceļa virzienā.

Sestais gājiens

Piedziedājums. Partneri griežas labajos un kreisajos elkoņos.

Septītais gājiens

4. pants. Rotaļnieki dārziņā iet dejas ceļa virzienā.

Astotais gājiens

Piedziedājums. Partneri sadod labās rokas sasveicināšanās satvērienā un mūzikas ritmā šūpo tās uz dārziņa centru un uz āru.

Piedziedājuma beigās partneri apmainās vietām un atvadās.

o Rotaļu atsākot, dalībnieki nostājas pa pāriem ar jaunu partneri. Rotaļnieki dārziņā var mainīt virzienu.

III SĀKUMA STĀVOKĻIS

Rotaļas dalībnieki pa pāriem stāv dārziņā. Daži pāri nostājas dārziņa vidū.

III NORISE DIVOS GAJIENOS

(V 23, 5665)

Pirmais gājiens

1. pants. Rotaļnieki dārziņā iet dejas ceļa virzienā, bet vidējie pāri — dejas ceļam pretējā virzienā.

Otrais gājiens

Piedziedājums. Vidējie rotaļnieki iekšējā aplī, satveroties sasveicināšanās satvērienā, izpilda dubulto vijū, bet malējie turpina virzīties dārziņā.

Piedziedājuma beigās vidējie pāri uzaicina savā vietā pārus no dārziņa un paši nostājas to vietā.

o Dziedot nākošos pantus, rotaļnieki atkārtu pirmo un otro gājienu.

Variants

Otrais gājiens

Malējie pāri griežas apkārt (V).

IV SĀKUMA STĀVOKLIS

Vienāds skaits meitu un puīšu nostājas gatves līnijās, viena līnija pretī otrai (132. att.).

IV NORISE DIVOS GĀJIENOS

(K 1955, 6950)

Pirmais gājiens

1. pants. Dziedot *1.—2. rindu*, rotaļnieki abās līnijās iet uz priekšu līdz gatves vidum (sk. 132. att. pārtrauktās līnijas).

Dziedot *panta 3.—4. rindu*, rotaļnieki abās gatves līnijās atmuguriski atkāpjas atpakaļ līdz vietai, kur tie atradās rotaļas sākumā.

Otrais gājiens

Piedziedājums. Rotaļnieki pagriežas kolonā pa vienam. Meitu kolona iet pretī puīšu kolonai. Tad, sadodot labās un kreisās rokas un izpildot saistīto viju, viena kolona ievijas otrajā, kā parādīts 125. attēlā, bet pēc tam atkal nostājas gatvē (meitu līnija pretī puīšu līnijai).

o Dziedot nākošos pantus, rotaļas dalībnieki atkārti pirmo un otro gājienu.